

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiri- stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravišstvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Gg. naročnike,

kateri so nam dolžni naročnino, uljudno opominjamo, naj jo nam nemudoma pošljejo. — „Slov. Narod“ ima baš sedaj velike stroške, da mu je mogoče od vseh strani donasati najnovejša poročila. Naj tedaj tudi gg. naročniki ne pozabijo svojih dolžnosti.

Administracija.

V Ljubljani 6. septembra.

V poslednjem listu smo povedali, da po našem mnenju se Rusija ne more izneveriti svojemu staremu v celem ruskem narodu ukoreninjenemu programu v zadevah Turčije in Jugoslavjanstva. Če prav ruska vlada javno še nij stopila v akcijo, smemo prepričani biti, da ruski poslanec v Carigradu, znani Ignatijev svoj velik upljiiv ne bode rabil v okrepcanje gnjile Turčije.

Baš o tem predmetu donasa nemška „National-Zeitung“ zanimiv dopis iz Peterburga od svojega tamošnjega dopisnika, kateri se kaže dobro podučena o sedanji politični situaciji in ki pride konečno glede ruske politike do enakih sklepov kakor mi. —

Turčija, pravi dopisnik, se je mogla samo tako dolgo ohraniti, dokler je le še ena vnanja država podpirala jo. Zdaj pa so jo zapustili celo Angleži in nikdo več ne more zadržati njenega zrušenja. Zveza treh cesarjev je Avstrijo odtrgala od njene stare orientalske ohranitve politike in jo postavilo na sistem razrušenja Turčije, kateri je stari program ruski. Tri leta sem si obe državi ne stojiti več pikro nasproti, ampak obe pe-

stujeti (?) slovanska plemena, revolucionarno snov Turčije, in se pokazujeti kot njihovi pokrovitelji. Zdaj je počil vstanek, ki se naglo širi. Vlade ponujajo porti svoje posredovanje, katero Turčija sprejme. A kak vspeh če imeti to posredovanje?

Rusija se je že davnej in se tudi denes drži svoje razrušivne politike. Nikoli še nij Rusija, od kar obstoji zveza treh cesarjev, imela tako silno moč v Carigradu kakor denes; njena politika še nikoli nij imela tako malo ovir kakor denes. V imenu te razrušilne politike je počil upor in prvi cilj vstajev je samostojnost Hercegovine in Bosne. Slavjani Avstrije in Rusije zahtevajo v boji od svojih vlad, da pripomoreti vstajem do tega cilja po svojem vplivu pri porti. Slavjani v Srbiji in Črnogori so vsled vstanka tako razburjeni, da njihovima knezema ne ostaja drugzga, nego da se pridružita vstanku, ali pa izgubita svoje prestole. In vzlic vsemu temu, da bi cesarski dvori zahtevali naj se kneza mirno zadržita? Tako protislovje cesarskih dvorov posebno pa Rusije proti samemu sebi, tako dejanje proti svojemu lastnemu mesu, se ne da misliti.

Rusija se na noben način ne more razširjanju vstanka proti postaviti z silnimi sredstvi, ona nikakor ne more knezom srb-skemu in črnogorskemu s silo zabraniti, da ne bi na čelu svojih narodov šli v boj proti Turčinom, to bi bilo žrtovanje samega sebe. A kdo vendar izven Turčije nasprotuje oslobodenju Bosne in Hercegovine, kje v Evropi so one stere koklje, ki so nekaj prifrčale s strašnim kokotanjem, kedar se je na horisontu prikazala kaka nevarnost za njihove zlata jajčica. Francija je onemogla in sedaj

se je uže Anglija kakor smo brali v „Times“ odvrnila od Turčije in nema nič zoper njeno razkosanje. Nemčiji pak se gotovo ne zdi varno, da bi za se skušala pridobiti oni vpliv na porto, katerega je poprej Francija imela.

Tedaj so vsi stari nasprotniki razkosanja Turčije potihnili, ter se nobena oblast odtrganju Bosne in Hercegovine neče činom vstavljati. Kako bi potem mogoče bilo da bi cesarki dvori vstajem nasproti stopili. Tako zvano diplomatično posredovanje je samo udarec v vodo.

Odbor bosniških vstajev

je proglasil oklic vsem prijateljem narodnega oslobodenja, v katerem opisuje strašne muke krščanskih Slavjanov pod jarmom stambulskih krvopivcev in poturčencev. Glasi se takole: „Zdaj je prišel povoljni čas, da se narod vzdigne in oslobodi.“

Povsod narod vstaja s krampom in matico proti oboroženemu in zatirajočemu krvoželjnemu Turku.

Povsod se vidi volja in navdušenje bojevati se za pravico in slobodo našo.

Ali lačen proti nasitenemu, neoborožen proti oboroženemu in neorganiziran proti organiziranemu ne more dolgo vzdržati niti obstati, tem manje, ker borilec za soboj čuje tužni jok gladnih mater; revnih otrok, onemoglih starcev in jokajočih žen, katerih deset tisoč v gozdih in zunaj otočanske granice trpi pomanjkanje.

Tak je naš položaj, in tak položaj naroda in njegovih vstajnikov lahko more nemile in nesrečne nasledke imeti. In kdo bode takrat odgovoren za tolike izgube narodnega

Listek.

Iz Bukovine.

Stoletnica — vseučilišče.

Bukovina, Bukovina,
Kraj radosti in veselja,
Tebi, tebi posvečena,
Sta moj up in moja želja!

Tako proslavlja nemški pisatelj Neubauer Bukovino, čeravno nij rojen Bukovine; lep izgled hvalečnosti do druge domovine njegove! — Z druge strani pa se pogosto čuje tožba, kakor bi bila Bukovina avstrijska Sibirija, medvedja dežela, kjer poleg volkov in medvedov le še cigani in enaki rodovi in izrodki bivajo, kjer bi pošten človek ne živel, ko bi ga priklenili. Kako se dajo tako naravnost nasprotni nazori tolmačiti?

Deželica je res oddaljena in ne leži v tistih krajih, kamor so doslej turisti zaha-

jali, zato je precej neznana ostala. Verjelo se je, kar je ravno kdo povedal o njej, bodi si dobro ali slabo. Še le po slaboznani železnici od Lvova do Černovic so se ti kraji tujcem odprli, in mnogi so se uže prepričali, da so poprej napačno sodili.

Letos pak je stopila posebno sijajno na pozorišče, ker obhaja 4. oktobra stoletnico združenja z Avstrijo in je vrh tega po milosti cislejtanske vlade skoro nepričakovano vseučilišče dobila. Morda bode o tej priliki marsikoga mikalo, kaj več o njej slišati.

Ko je po prvi delitvi Poljske Galicija in Vladimirija pripadla Avstriji, so si leta 1775 Avstrijani oni del Moldave, ki leži mej Galicijo in Sedmograškim, pri Turkih izposloveli in si tako prehod iz Oggerskega na Poljsko vstvarili. Združena je bila z Galicijo in po lepem bukovi imenovana Bukovina. Po l. 1848 je bila od Galicije ločena in prevstvarjena v avstrijsko kronovino z deželno vlado v Černovicah; minister Golu-

hovski jo je zopet združil z Galicijo, toda pod Schmerlingom je iznova zadobila deželno vlado, katero ima še dan današnji.

Bukovina se razteza z vrhov karpatskih do Moldavskega pričevja in razpada na več podolgastih, s Karpati paralelnih dolin, po katerih odteka Dujester na severju, Prut, Seret, Sučava, Moldava in zlata Bistrica. Najnižja je Prutova dolina, kjer stoji Črnovice, in zaradi tega najtoplejša. Črnovice so samo 137 metrov nad morjem, naša Ljubljana pa 287 m. Tako pride, da o Črnovicah tudi trta obrodi. Vendar je srednja letna temperatura nižja (6.6° R.), kot v Ljubljani (7.5° R.), ker je dežela severju odprta in na jugozapadu s Karpati zagrajena.

Bukovina je malo večja, kot Kranjska, in ima nekoliko več prebivalcev (512.000); Kranjska le 464.000. Ti prebivalci se razvrsté na osem narodov in enoliko verst. Največ je Rusinov (41%) in Rumunov (38%), dalje Judov (9½%) in Nemcev (8%, na

imetka, katerega zatiranci pobero in zapalijo ter za toliko prelivanja krvi? Nikdo drug, nego ljudstvo samo in zastopniki srbske in hrvatske zemlje.

„Krv nije voda, muka nije pjesma, vrijeme nije šala“.

Bosniškim ustašem potreba je: orožja, municije, topov, izurjenih in praktičnih vodjev, in sploh vsake pomoči ravne tako, kakor človeku sape za dihanje, in kakor rasti dobrega dežja za napredovanje.

Glas topov bil bi pri nas glas strahu za Turke, a glas tolažbe in rešitve za vstaše.

Hitro preskrbeti vstaše s potrebnim, se pravi, dati jim življenje in osnovati močen temelj narodnemu oslobodenju in srečnemu življenju.

Zanemarjanje, odlašanje in izgovarjanje na drugega, je toliko, kakor da bi šli Turkom na roko, da zaduše vstanek in nam nalože še večja bremena.

Radi tega in v imenu važnega narodnega podvzetja, pozivljamo vse iskrene prijatelje ljudskega oslobodenja, da v vsakem mestu in mesticu, v vsakej vasi in naselku, vseh srbskih in hrvatskih pokrajin, uredijo odbore in podobore za nabiro dobrovoljnih doneskov namreč: denarje, žita, odeje in drugih potrebnih stvari, katere je treba hitro zlasti pribeglim ljudem v Slavoniji in Hrvatski poslati. (Do sedaj je v te kraje več ko 30.000 duš pribežalo.)

Ker je tedaj resnobno postalo in doraslo do poštenega vrhunca, naj se poprime zopet delo za predlog in za hitro pomoč svetega in velikega narodnega podvzetja v Bosni in Hercegovini.

Hitro naprej na posel bratje in sestre! Glas občne naše domovine in slobode, glas poštenja in pravice, glas tužne preteklosti, sedanjosti in lepše bodočnosti narodne kliče vas z močnim glasom na polje delovanja.

Pod Kazarom nad Motajicom 1875.

Odbor bosniških ustašev.

Vstanek v Hercegovini in Bosni.

Iz *Spljeta* 5. septembra. [Izv. telegram „Slov. Narodu.“] Ustaši so vzeli Ljubinje; padlo je v tej bitki 20 Turkov. Dobili so 2000 glav živine. — Žarko je zagnal Turke od Lime v Mokro goro.

Kranjskem le 5%); Poljakov je samo 1%, še manj Armencev, Madjarov in ciganov. Po verstvu je največ pravoslavni (7%).

Rusini stanujejo največ ob gališki meji, mej Dnjestrom, Čeremošem in Prutom, Rumuni zlasti na jugu od Černovic ob sedmograški in moldavski meji. Nemci imajo svoje naselbine, na pr. v Roši pri glavnem mestu, v Iekanih poleg Sučave; Armencev je največ v Sučavi, Madjari zavzimajo par vasi pod Seretom, namreč Hadikfalvo, Isten-segič, Andrasfalvo.

Rusini so v obče velike vzrasti in krepkega telesa; moški so lepši, kot ženske; Rumuni sploh manjši, ali čvrsti. Množe se čedalje bolje, kakor na Ogerskem. Ako ena rumunska družina v rusinsko vas pride, se baje kmali vsa vas porumuni. Posebna pridnost in varčnost se pa nikomur ne more očitati, zato imajo Judje prosto roko na veliko škodo obem. Ker ljudje ne mislijo, da bi si kaj prihranili, ter celó delati ne

Ustaši so vzeli Ljubinje in pri tej priliki dobili 2000 glav živine, dobro za provijant. Ljubinje leži na cesti, ki vodi od trdnjave Stolca do Trebinja. Vstanka tedaj še nij konca, kakor hočejo svetu dokazati turkofilski listi, mej njimi najnesramnejši „N. Fr. Pr.“ Tudi ob srbski meji se prikazujejo vedno nove čete ustašev tako, da so Turki povsod vznemirjeni. V Bosni se bodo kmalu imenitne stvari dogodile.

Turki zbirajo, kakor poroča „N. Fr. Pr.“, svojo vojsko pri Nišu blizu južne srbske meje. Tam hočejo v utrjenem taboru 40.000 mož nabrati, da strahujejo Srbijo. Komandant je uže imenovan. V tem se tudi Srbija oborožuje in na meji zbira svojo vojsko. Da bi le srbska vlada predolgo ne odlašala, ako misli udariti na Turke, kajti vsak dan kasneje je koristno za Turčijo, ker potem lože več trum iz Azije v Evropo vrže.

Ustaši hercegovinski so razglasili svoj program. Oni zahtevajo, da se iz Bosne in Hercegovine napravi samoupravna dežela, vendar hote priznati turško suvereniteto, kakor Srbija in Rumunija. Za vladarja so pripravljali sprejeti kacega princa iz nemške, ruske ali avstrijske vladajoče rodbine. Ker se je ta program izdelal v Kosierovu na črnogorskih tleh pod uplivom črnogorskega kneza, lahko sodimo, da so ustaši samo iz politike tako izjavo storili. Zlasti angleški listi, ki so enako rešitev orientalskega vprašanja nasvetovali, bodo zadovoljni. Turčija pa je vsled tega v prav neugodnem položaju, ker se vlade tacim popolno opravičenim zahtevam ne morejo lahko ustavljati.

Iz Kostanjice na bosniški meji se nam piše 3. septembra: V naglici vam kratko poročam o svojem potovanju do turške meje. Na potu od Siska do Kostanjice smo srečali dosti nesrečnih bosniških rodbin, dalje cele čete Bošnjakov, vrlih za svojo domovino navdušenih junakov. Povsod je živo in navdušenost velika. Po Uni smo videli plavati odsekane glave in mrtva trupla starčkov, žen in otrok, žalostno spričevalo turške divjosti. Da le Evrope nij sram, v svoji sredi trpeti tako zdivjanega roda, kakor je turški.

hotè, če imajo dovolj hrane, nastane vsled ene ali dveh slabih letin taka lakota, da se morajo izseliti cele vasi, ali pa izmrejo. Taka se je godila l. 1866, ko jih je vrh lakote tudi kolera mnogo pobrala. Tem več se je pa potlej Judov priselilo, nekaj iz Galicije, veliko pa iz Moldave in Valahije, kjer so jih silno preganjati jeli.

Glavno mesto Černovice, o desnem bregu Prutovem v prijetnem kraju ležeče, združuje vse te razne elemente v sebi. Nižje ljudstvo je po večjem rusinsko in judovsko, rodelci so Poljaki in tudi Judje, trgovci Judje in Armenci; popje se radi na rumunsko izprevržejo, če so práv rodod Rusini. Govori se mej izobraženci nemško (judovsko) in poljsko, v poslednjih letih se čuje tudi rumunsko in rusinsko.

Rusinskega je zaradi tega najmanj slišati, ker večidel izobraženi Rusini poljsko znajo in radi govoré. Dalje govoré katoliški Armenci, trgovci in posestniki, ravno

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. septembra.

V državnem zboru *ogerskem* je bil 4. septembra za predsednika izvoljen Koloman Gieczy s 305 glasovi. Zbor bode neki terjaj, da se skupna armada zmanjša. Ker pa Ogri ob enem hočejo pomnožiti svojo honvedsko vojsko, bodo s svojim predlogom teško predrli. Tudi gledé colne uravnave se napirajo Ogri proti Avstriji, ker bi zmirom in povsod radi zidali veličino Ogerske na tuje stroške. — Opozicijski listi še zmirom rešetajo prestolni govor, ki bi imel biti program ministra Tisze. Vsi se zlagajo v tem, da je program zelo nejasen, da pač pové, kaj da je treba storiti, ne pové pa, kako. — Deak bode najbrže zopet izvoljen.

Vnanje države.

Znani *ogerski* general Klapka, kateremu je baje deputacija ustašev ponudila vrhovno vodstvo v Hercegovini (?) objavlja v pariških listih pismo, v katerem izreka, da ne gre v Bosno in ne prevzame poveljstva proti Turkom, ki so bili leta 1849 edini prijatelji Madjarov. V istem smislu se je baje izrekel Kossuth, ki biva sedaj v Turinu proti dopisniku pariške „Patrie“, kar pa nij vrjetno, ker je Kossuth uže od nekdaj bil za donavsko konfederacijo.

Srbska narodna skupščina bode 8. septembra slovesno odprta po knjezu Milanu. Ministri so uže odšli v Kragujevec. Vlada je potrdila Kaljeviča, ki spada k omladini, za predsednika skupščine. Okolo Gradašca in Bišce (na desnem bregu reke Bosne) je nastal nov upor. Še zmirom kaže vse na to, da bo Srbija zgrabila za orožje. O turških „armadah“ Derviš-paše in Mehemed Alija še nij duha ne sluha. Nasproti poroča telegram v „N. Fr. Pr.“ 4. septembra, da je pop Žarko s svojimi prostovoljci Srbi osvojil tabor turških redifov pri Majevici.

Stari *italijanski* patrijot Garibaldi je v posebnem pismu objavil svoje simpatije za ustaše. V Milanu se zbira legija starih Garibaldijevih junakov, ki pojde ustašem na pomoč. Vlada sedaj še čaka, a pozorno spremlja dogodjaje na balkanskem poluotoku. Udeležila se je tudi posredovanja drugih vlad ker dobro ve, da bi prevrat na vzhodu za Italijo lahko postal velike važnosti, a nečó se kompromitirati. Italiji nij na tem ležeče, da bi še pridobila ljudi. A ona upa, da se bode s padcem Turkov zopet izboljšala ondi trgovina, ter da bo imela Italija od nje zopet ono korist, kakor jo je imela v srednjem veku. Zarad tega si vlada na vso moč prizadeva, da bi izboljšala svoja pristanišča na jadranskem morji, ter sklenila z državami na dolnji Donavi trgovinske pogodbe.

tako najraje poljsko, le pravoslavni Armenci krog Sučave rabijo še svojo staro armenščino. Razume se, da pri taki zmeri ljudje nijso redki, ki po dva, po tri, celó po štiri jezike govoré; za trgovce, obrtnike in uradnike je to celó potrebno.

Parlamentarni jezik deželnega zbora je nemški, se vé da nij nikomur zabranjeno, rusinski ali rumunski govoriti. Vzlasti rabijo v poslednjih letih rumunski veliki posestniki to pravico in govoré le rumunski; kmetiči, ki so na zboru, govoré, kakor znajo, ali rusinski, ali rumunski. Uradni in sodnijski jezik, dalje jezik mestnega zastopstva je itak nemški, tout commé chez nous. Nemške so tudi srednje šole, le oba deželna jezika in pravoslavno verstvo, potem grško-katoliška liturgika se po domače uči. Sploh pa trdijo zlasti Rumuni, ki se bolje bojé slaviziranja, kot germaniziranja, da je in mora biti diplomatičen jezik v Bukovini nemški.

Pruska vlada je škofu Martinu iz Paderborna vzela vse državljanske pravice. Bil je uže 5. januarja po obsodbi iz službe dejan, pa je še dalje oskrboval svoje opravila. Vlada mu je določila prebivališče v Vezelu, a on ga je 4. avgusta brez dovoljenja pruske vlade zapustil. Vsled tega je vlada proti njemu poslužila postave od 4. maja 1874, ki daje gosposkam pravico, z odstavljenimi duhovni tako ravnati.

Dopisi.

Iz Vitanja na štajersko-ogerski meji. 4. sept. [Izv. dop.] „Slov. Gospodar“ prinesel je 5. avgusta l. l. iz Središča dopis v katerem dopisnik poroča o necem pretepu na Ogerskem blizu štajerske meje. Dopisnik piše mej ostalim: „po krščansko so se ljudje pri božji službi obnašali. Tudi po poldne pred blagoslovom je vse mirno bilo. Nenadoma po blagoslovu pa prihrupi nek „divjak“ iz občine Vitanjske, Bolfanske fare.“ To poročilo nij resnično, kajti dne 35. julija, ko se je omenjeni pretep vršil, nij bilo na Preseki blagoslova. Tudi v „Slov. Gospodarji“ omenjeni „divjak“ nij iz občine Vitanjske, temveč iz sosedne vasi Vodranec doma. Bodi nam tedaj dovoljeno bolj istinito o celej stvari poročati. Na proščanjih, kder se štajerski in ogerski fantje shajajo, gode se pogostem pretepi. Ogerski fantje so navadno tepeni, ali prepri dostikrat sami prouzročujejo. Tudi takrat vnel se je med njimi prepri in „gospod latariuš“ (bilježnik) iz Štrigove, ki je kakor je sam pripovedal, kot madjarska kri večkrat bil pri enakih pretepih, in ki je istega dne bil v neki drugi krčmi tepen in vsled tega iz službe izpoden, hotel je posredovati ter je v ta namen svojo hatino, vzdignovši začel mlatiti. Štajerski fantje to vidivši so ga zapodili. Vsi so počeli po tem v križ tepeti se in pri tej priložnosti dobila je neka žena iz Središča po glavi udarec, a ne ve se od koga. Želeti bi bilo, da ženske pri enakih okoliščinah ne bi zijale prodajale: jena radovednost jo je kanzovala. Istina je, da se je najmočnejši pri tem pretepu najbolj obnašal. Braneč svoje zemljake je jeze vnet udrihal po vseh, ki so prišli v njegovo področje! „Sedaj pristopijo navzoči in hudodelca tako zmlatijo, da mu nij bilo moč več vstati.“ — Kdo ga je tako zmlatil? Dopisnik iz Središča, nij hotel izjaviti, da

Noša rusinska in rumunska je enaka, in najboljše podobna hrvaški; omenil bi samo kratke kožuhe brez rokavov, ki jih nosijo moški in ženske celó o poletnih dnevih na jutro in zvečer; ako jih dež kje vjame, jih obrnejo na robe; morela je kmetu neznan luksuz. Posebno nošnjo imajo Huculi, rusinski odrodek v Karpatih nad Čeremošem. Jopič (rekelje) in dolge, bolj ozke hlače do petà, po šivu z gostimi svetlimi gumbi nakičene, oboje iz rujave raševine, težek klobuk precej širokih okrajev, skoro do vrha s pisanimi trakovi okinčan. Tudi v šegah in govoru imajo posebnosti, ki jih tukaj ne morem navesti. Kogar etnografija ali jezikoslovje zanima, temu bi nasvetoval „Hucule“, brošuro od pl. Witwickiego. Witwicki je bil dolgo časa župnik na Žabjem v Kolomejskem okraju prav mej Huculi, in je nam včasih čudovite reči pripovedoval o tem primitivnem rodu.

(Konec prih.)

so bili Središča, ki so se ga lotili. No namlatili so ga, res je, ali ne tako, kakor so mislili, ker po kratkih dneh je „divjak“ šel zopet na delo in vedno dela za dva onih mlatilcev iz Središča.

Iz Zagreba 4. sept. [Izv. dop.] Dr. Makanec je svoj mandat položil, a bode spet voljen. Narod boče, da Makanec v saboru sedi, za katerega bo njegov zopetni vstop blagodejen. Razlog Makančevega izstopa je bil prigovor saborske večine, da je „exlex“. (?) Ban Mažuranič, odgovarja je na njegovo interpelacijo, se je malo preostro izrazil. Ko je Mažuranič rekel, da skrb za bosniške begunce ne spada na deželno hrvatsko vlado, nego na skupno avstro-ogersko ministerstvo, replikoval mu je dr. Makanec, da se tega odgovora nij nadejal od pesnika „Čengić-Age“. Važnost pa je ban Mažuranič pripoznal dr. Makancu s tem, da je rekel, da bi mogel eksistenco sabora v nevarnost spraviti.

Vstaja v Bosni nij mrtva, kakor nemški, turkom prijazni listi poročajo. Mali okraji gode se skoro vsaki dan in sicer v notranjej Bosni. Ob našej meji je pa res precej potibnilo. Vstajniške čete začele so se množiti po bosenskih beguncih, vračajočih se zopet nazaj v Bosno. Tem beguncem tudi drugo ne preostaje, nego iti k ustašem, ter si v boji s Turčini svoje posestvo spet nazaj priboriti. Po Zagrebu se potika več turških špijonov. Radi bi izvohali, kedar gre kaka četa dobrovoljcev v Bosno, kolika je, in kje bo mejo prestopila. Beguncev je uže nad 30.000 na našej strani. Krajinska in naša vlada jih nameščujete po slavonskih vaseh. Da je mej njimi velika revščina, si vsak lahko sam misli.

Domače stvari.

— (Nabiranje milodarov) zã nesrečne rodbine, katere so iz Hercegovine in Bosne na avstrijska tla pribegle, je vis. c. k. deželna vlada vsled prošnje tukajšnjih rodoljubov dovo lila. Tedaj se bode odbor postavil, da sprejme darove; po deželi in sploh povsod pa se odslej sme javno nabirati v ta čisto humanitarni namen.

— (Intronizacija preč. g. knezoškofa ljubljanskega) dr. Janeza Zlatoustu Pogačarja se je v nedeljo z veliko sijajnostjo v stolni cerkvi vršila. Po dovršenem cerkvenem obredu je bil slovesni obed za 160 gostov; na dvorišču pak je igrala vojaška godba. Pri cerkveni slavnosti je bilo 150 duhovnikov navzočnih.

— (Vipavska čitalnica) napravi 8. t. m. veselico z gledališčnima igrama „Svatoslav Zajček“, „Ravni pot, najboljši pot“, in s plesom. Uljudno vabi vse narodno občinstvo — čitalnični odbor.

— (Srečen strel.) Iz Gornjega grada se nam piše: V četrtek 2. t. m. je tukajšnji lovec g. Mächtig, bivši župan, povabljen na lov od tukajšnjega graščinskega oskrbnika, ki je za pojedino novoimenovanega ljubljanskega g. knezoškofa divjine nastreljati imel, v jednom strelu tri zverine, in sicer dva mlada srnaka in eno srno na jeden mah do mrtvega ustrelil. Bilo je kakih 45 dobrih stopinj oddaljen, ko je ustrelil.

— (Pri blagoslovljenji šenpeterskih zvonov) je ljubljanski župan gosp. Laschan prepovedal streljati z možnarji. Mi

bi ne imeli čisto nič proti tej naredbi, ako bi se streljanje vselej in povsod prepovedalo, ker ne spadamo k ljudem, ki enako zamorcem potrebujejo za svoje veselje turškega bobna in možnarjev, in smo imeli v svojem življenji uže prilike dovolj, gledati žrtve neumnega streljanja, ki je vsem pametnim ljudem nadležno. A ker se drugod streljati pusti, kolikor je komu drago in se prepoveduje le na narodnem šenpeterskem predmestju, se nam vidi skrbljivost g. Laschana v dvomljivej svetlobi.

— („Narodne hudobije“) Pod tem naslovom je prinesel ljubljanski turški listič te dni vest, kako da je neki feldvebel v „zvezdi“ insultiral ustavoverca. Premda smo mi odločno proti vsem ljudem, ki delajo škandale, moramo vendar odločno protestirati proti temu, da se take reči insinuirajo slovenskemu narodu. Vsaj so postave in gosposke za to, in komur se krivica godi, naj toži. Toda nekim ljudem se bolje dopada grdenje naroda, nego postavna pot. Komu bi na misel prišlo, pripisovati surovost tržaških fakinov italijanskemu narodu, ali Nemeem glasoviti hamburški „Graben“? Vsaj ima take izrastke vsak narod, a nekateri ljudje se po sili neumne delajo.

Najnovejše!

Po končanem uredovanji nam je došel sledeči važni telegram: Iz *Cetinja* 6. septembra: senator Verbica je predlagal vojno proti Turkom v senatu. Odmah je sklenila večina senata pod predsedništvom knezovega tasta, Vukotiča, da se pošlje 5000 Črnogorcev na Grahovo. Boj se brzo začne.

Javna zahvala.

Podpisani izrekam tukajšnji „Kmetijski čitalnici“ za šolski revni mladini podarjenih 8 gld. najtoplejšo zahvale.

Podraga 4. septembra 1875.

Za krajni šolski svet
J. Bratuž, predsednik.

Listnica administracije.

Iz Mozirja: Na Lipoldovem kegljiščen 96 kr., Franjo Lipold 2 gl., „Mozirski“ 1 gl. 20 kr., Ivan Lipold mlajši 35 kr., Kovač 20 kr., Bičman 1 gl., Adolf Jung 1 gl., Samuda 5 gl., gospa Niess 2 gl., gospa Antonija Florijančič 2 gl., gospodičina Verginija Niess 1 gl., Antonij Borščnik 1 gl., gospodičina Fanika Flis 50 kr., Josip A—k 1 gl., Andrej Urek 2 gl., Ivan Tribuč 1 gl., Štruel 20 kr., Pristoušek 20 kr., Martin Broščnik 40 kr., Ermenc in Frankovič 40 kr., Hicelberger 20 kr., Ivan Turnšek 40 kr., Josip Turnšek 40 kr., Peter Rom 30 kr., Gospodičina Josipina Trobaj 25 kr., Tereza Tratnik 60 kr., „Županova Micka“ 5 gl., C—lj 1 gl., Gospa Roza Lipold 1 gl., Miroslav Deleja 20 kr., J. Vranski 1 gl., Martin Kaker 1 gl., Ivan Pfeifer 50 kr., Ivan Štuler 1 gl., gospa Ana Taver 40 kr., Franjo Majer 1 gl., gospodičina Hermina Laykauf 1 gl., gospodičina Rozika Mravljak 40 kr., Jakob Zajc 20 kr., Tona Minar in Fr. Križan 20 kr., Matej Blaž 50 kr., Gregorij Presečnik 2 gl., Janez Močnik 10 kr., Josip Goričar 50 kr., Ivan Vrankovič 54 kr. — **Iz Poljan:** 20 gl. Anton Mazek v Šmarji pri Ljubljani 5 gl., Čamer-nik v Ljubljani 1 gl., J. Z. v Černovicah 2 gl., dr. B. v Kočevji 2 gl. 20 kr., dr. Dragotin Prus v Konjicah 5 gl., dr. Pirnat v Celji nabral 6 gl. Administracija bode od-dala te doneske po volji gg. pošiljateljev ljubljanskemu odboru.

Listnica administracije: G. J. N. v Kamniku. Plačano do konca leta.

Lasstina in tisk „Národne tiskarne“.